

TRONDHEIM KOMMUNE

Miljøenheten

Elgeseter barnehager

N- 7004 Trondheim

Vår saksbehandler
Elin Grønvold Aunet

Vår ref.
17/27385/614 A10 &58
oppgis ved alle henv.

Deres ref.

Dato
14.09.2017

Gartneriet barnehage - rapport fra hendelsesbasert tilsyn etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler

Miljøenheten gjennomførte 15.08.2017 tilsyn ved Gartneriet barnehage. Bakgrunnen for tilsynet var en hendelse hvor et barn i forbindelse med tur kom seg bort fra resten av barnehagegruppen og gikk alene inn på en buss. Hendelsen ble meldt inn til Miljøenheten av barnehagens ledelse.

Formålet med Miljøenhetens tilsyn var å vurdere hvordan barnehagen ivaretar barnas helse, og sikkerhet knyttet opp imot den konkrete hendelsen (jf. forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. av 01.12.1995).

1. Sammendrag

Gartneriet barnehage har rutiner som skal sikre at det skjer uønskede hendelser i forbindelse med turer og aktiviteter som gjennomføres i barnehagen. Barnehagen har imidlertid ikke skriftliggjort risikovurderinger, og rutine for sikkerhet på tur må revideres og detaljeres.

Tilsynet avdekket ett avvik.

Avvik 1: Barnehagens rutiner for sikkerhet på tur er ikke tilfredsstillende.

Vi vurderer at det påpekte avviket ved barnehagen ikke er i samsvar med regelverket.

Frist for retting av avvik.

Vi ber om skriftlig bekreftelse **innen 01. desember 2017** på at avviket er rettet.

Postadresse:
TRONDHEIM KOMMUNE
Miljøenheten
Postboks 2300 Torgarden
7004 TRONDHEIM

Besøksadresse:
Erling Skakkes gate 14

Telefon:
+47 72542550

Telefaks:
+47 72542551

Organisasjonsnummer:
NO 942 110 464

E-postadresse: miljøenheten.postmottak@trondheim.kommune.no
Internettadresse: www.trondheim.kommune.no

2. Beskrivelse av Gartneriet barnehage

Gartneriet barnehage hadde ved tilsynet ca 70 barn fordelt på tre småbarnsgrupper og tre storbarnsgrupper. Barnehagen tilhører den kommunale enheten Elgeseter barnehager.

3. Reviderte områder og funn

Tilsynet var et hendelsesbasert tilsyn etter en hendelse der et barn kom bort fra resten av gruppa i forbindelse med utflukt. Tilsynet hadde hovedvekt på risikovurderinger og rutiner for å ivareta barns sikkerhet (jf §§ 7 og 14)

Dokumentasjon fremlagt ifm. tilsynet:

- Hendelses meldt som avvik i kommunens avvikssystem
- Kommentarer til hendelsen fra ledelsen pr 22.06.17
- Diverse rutiner

Deltakere ved tilsynet:

Liv Randi Nervik, enhetsleder Elgeseter barnehager
Bente L. Grimnes, fagleder Elgeseter barnehage
Rune Berg, rådgiver Miljøenheten
Elin Grønvold Aunet, rådgiver Miljøenheten

3.1 Sikkerhet på tur

Avvik 1: Barnehagens rutiner for sikkerhet på tur er ikke tilfredsstillende.

Barnehagen må ta en grundig risikovurdering av tursituasjoner og skriftliggjøre denne. På bakgrunn av risikovurderingen må rutinen som skal ivareta sikkerhet på tur revideres og detaljeres.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §§ 4 Ansvar. Internkontroll og § 14 Sikkerhet og helsemessig beredskap.

Observasjon:

Ved tilsynsmøtet beskrev barnehagens ledelse den aktuelle hendelsen da et barn kom bort fra gruppa og kom seg alene inn på buss i forbindelse med en utflukt. Med på turen var fire voksne og fire barn. Mens gruppen ventet på bussen klarte et av barna å komme seg alene inn på en buss, og ble med denne bussen på egen hånd. Dette ble raskt oppdaget, og barnet ble relativt raskt lokalisert og etter hver hentet på bussen ved en senere holdeplass.

Barnehagens vurdering av hendelsen var at det skjedde en svikt hos en voksen i et uoppmerksomt øyeblikk.

Barnehagen har utarbeidet en egen generell turrutine, som ble fremlagt i forbindelse med tilsynet. I tillegg vises det til overordnede felles rutiner for barnehager i kommunens felles kvalitetssystem, (Kvaliteket).

Barnehagens ledelse beskrev ved tilsynet at det foretas risikovurderinger før turer m.m. Det kunne ikke fremlegges noen skriftlig risikovurdering som grunnlag for de etablerte rutinene.

Ledelsen opplyste videre at de vil gjennomføre risikovurdering av aktiviteter på den første felles planleggingsdagen i august.

Vurdering:

Samtalen ved tilsynet gav inntrykk av at ledelsen og personalet er opptatt av barnas sikkerhet og tenker risiko i forkant av aktiviteter/utflukter. Disse vurderingene er imidlertid ikke dokumentert, og barnehagen kan ikke vise at risikovurderinger av ulike områder og aktiviteter er lagt til grunn for de etablerte rutinene i barnehagen.

I hovedsak opplever vi at barnehagen har gode rutiner og praksis som forebygger ulykker og andre uønskede hendelser. Samtidig viser den aktuelle hendelsen at rutinen for sikkerhet på tur må revideres. Barnehagens ledelse erkjenner at det var en oppmerksomhetssvikt som førte til at barnet ble borte. Intensivering av ansvarsfordeling og oppmerksomhet blant de voksne som er med på tur vil redusere sannsynligheten for at barn forsvinner.

Vår vurdering er at rutiner for tilsyn av barn på tur ikke ble fulgt ved hendelsen. Barnehagen må innskjerpe og skriftliggjøre rutiner som skal gjelde på tur.

Barnehagen opplyser å ha foretatt risikovurderinger som grunnlag for de beskrevne rutiner. Slike risikovurderinger som grunnlag for rutiner skal dokumenteres. Det må derfor, som ledelsen har planlagt, gjennomføres risikovurdering av de aktiviteter ved barnehagen som kan medføre risiko. Barnehagens ledelse viser kjennskap til og forståelse for tankegangen bak risikovurderinger, og har lagt plan for å gjennomføre slike vurderinger.

Veileder til forskriften stiller som krav at barnehagen skal gjennomføre en risikovurdering av de forhold som kan ha betydning for barnas helse og miljø (§7 i veilederen Miljø og helse i barnehagen). Barnehagen må foreta en kartlegging av hvilke situasjoner/aktiviteter/steder som kan medføre risiko for ulykker. Deretter må alvorligheten vurderes, og det må beskrives hvilke tiltak man gjennomfører (rutiner/prosedyrer/regler) for å redusere risiko. Vurderingen må også beskrive hvilke tiltak man setter i verk for å redusere skadens omfang dersom det likevel skjer en hendelse i gitt situasjon.

Miljøenheten har også vurdert hvordan hendelsen ble håndtert av barnehagen når hendelsen først var skjedd. Vi vurderer det slik at lokalisering og innhenting av barnet ble fulgt i tilfredsstillende grad.

Om risikovurderinger

Kunnskap om risiko gir barnehagen et bedre grunnlag for å gjennomføre tiltak som reduserer risikoen eller fjerner farene. Barnehagens internkontrollsystem skal beskrive systematiske tiltak som sikrer at forskriften overholdes. Dette innebærer også en risikovurdering av forhold som har betydning for barnas helse og miljø. En risikovurdering innebærer å:

1. Identifisere aktiviteter som kan innebære risiko for barnas sikkerhet og helse.
2. Identifisere hva slags farer (uønskede hendelser) som er forbundet med de ulike aktivitetene og årsaken til disse (en fare kan ha flere årsaker).

3. Vurdere sannsynligheten for at farene inntreffer ved de ulike aktivitetene.
4. Vurdere konsekvensen (alvorligheten) ved faren.
5. Beskrive hvilke rutiner som er etablert, eller må etableres, for å redusere sannsynligheten for at faren inntreffer og rutiner som beskriver hvordan konsekvensen av faren kan reduseres.

Alle forhold som har betydning for barnas helse og miljø skal i følge veileder til forskriften risikovurderes. Vi har ved dette tilsynet begrenset oss til barnas sikkerhet. Det innebærer en forventning om at det er gjennomført en kartlegging, vurdering av risiko og beskrivelse av tiltak for å eliminere eller redusere risikoen for ulykker til et akseptabelt nivå. Det er mange måter å gjennomføre risikovurderinger på. Miljøenheten anbefaler en systematisk tilnærming:

- Dere må ha kjennskap til de ulike aktivitetene som utøves ved barnehagen. Ta gjerne utgangspunkt i dagsrytmen og årshjulet til barnehagen og kartlegg alle aktivitetene. Dette kan være utelek, innelek, hente/bringe situasjoner, turer, matlaging, med mer.
- Videre må det beskrives hva slags farer (uønskede hendelser) som er forbundet med de ulike aktivitetene og hva som forårsaker disse. Eksempelvis kan en fare ved utelek være fall fra stor høyde. Årsaken til at denne faren inntreffer kan være flere, for eksempel som følge av fall fra høye innretninger man kan klatre på (lekeapparat) eller som følge av klatring i trær.
- Når farene er listet opp og årsaken er beskrevet, er neste steg å vurdere risiko. Hvor sannsynlig er det at denne uønskede hendelsen inntreffer hos oss og hvor alvorlig er konsekvensene? På dette punktet kan det også være nødvendig å se litt på avvikshistorikken til barnehagen samt erfaringer gjort av andre barnehager.
- Når man har identifisert de farene med størst risiko, er det viktig å iverksette tiltak for å redusere risikoen. Dette kan være tiltak som at en risikovurdering må utføres i forkant for hver aktivitet som er identifisert med høy risiko, utarbeiding av nye instruksjoner og sjekklister, revidering av eksisterende rutiner, plan for opplæring, fysisk sikring etc. Disse tiltakene må beskrives, gjerne i en handlingsplan, med tildeling av ansvarlig ansatt for gjennomføring og tidsfrist.

Miljøenheten påpeker at det ikke er meningen dere skal risikovurdere enhver hendelse på ethvert sted, men holde fokuset på de relevante farene som kan oppstå i den daglige driften. Har man gjort et systematisk og godt arbeid med risikovurderingen vil den også kunne overføres til en rekke andre aktiviteter som ikke direkte er blitt risikovurdert. Risikovurderingen må oppdateres hver gang forutsetningene som lå til grunn for vurderingene er endret.

4. Regelverk

- Lov av 2011-06-24 nr.29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- Forskrift av 1. desember 1995 om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. med veileder, "Miljø og helse i barnehagen", Helsedirektoratet april 2014.

Avvik defineres som mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift.

Merknad er forhold som ikke nødvendigvis er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift, men der tilsynsmyndigheten mener det er mulighet for forbedringspotensial.

Rapporten omhandler eventuelle avvik og merknader som er avdekket under tilsynet. Det er ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens arbeid innenfor forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Forhåndsvarsel om pålegg

Dersom vi ikke har mottatt bekreftelsen innen fristen, kan miljøsjefen gi barnehagen pålegg om retting for å sikre at avvikene rettes. Denne tilsynsrapporten er et varsel om at pålegg kan bli gitt. (jf Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker § 16 om forhåndsvarsling og Lov om folkehelsearbeid § 14 om retting). Dersom dere har kommentarer til innholdet i rapporten ber vi om melding om dette innen tre uker.

Med hilsen
TRONDHEIM KOMMUNE

Marianne Langedal
miljøsjef

Elin Grønvold Aunet
rådgiver

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Kopi:
Kommunalsjef barnehage, Hilde Skybakmoen
Postmottak Fagenhet OU